

FARMA BASAŘOVI

Příklad dobré praxe

Úvod

Farma Basařovi se nachází v obci Prosečné v Královéhradeckém kraji, v severovýchodních Čechách, pod pohořím Krkonoše. Jedná se o rodinnou farmu, kterou aktivně spravuje osm členů rodiny Basařových. Farma je multifunkční a od roku 2016 zahrnuje i úspěšné agroturistické aktivity, každoročně hostící přibližně 2000 návštěvníků. Těží především z malebné krajiny v okolí, která láká řadu turistů. Přestože má agroturistika velký úspěch, rodina neupustila od zemědělství – naopak, vyšší příjmy z turismu umožňují podpořit různé regenerativní či udržitelné praktiky, které by jinak nebyly finančně možné. Důvodem zavádění regenerativních přístupů však není pouze ekonomika – pan Basař se k nim uchýlil zejména na základě specifických půdních a klimatických podmínek v oblasti.

Farma

Rodina Basařových začala farmařit v roce 1993. Předchozí generace se zemědělství věnovaly dlouhodobě, ale v roce 1953 komunistický režim soukromé hospodaření zakázal, majetky byly znárodněny. Farma tedy začínala znovu se 23 hektary půdy a 16 kravami. Rychle však rostla – v roce 2005 prodali veškerý dobytek do mléčné produkce a pořídili stádo masného skotu, převážně plemene Aberdeen Angus. V roce 2006 pak začali plánovat výstavbu bioplynové stanice, která byla spuštěna o dva roky později, v roce 2008.

Lokalita

Farma se nachází v obci Prosečné v Královéhradeckém kraji, blízko hranic s Polskem. Nejvýznamnější geografický prvek v oblasti jsou však Krkonoše – jedno z nejnavštěvovanějších horských pohoří v Česku. Farma plně využívá svého umístění a nabízí ubytování turistům cestujícím přírodou Krkonoš. Díky blízkosti Krkonošského národního parku, kde se nachází i nejvyšší hora ČR – Sněžka (1603 m), je příliv návštěvníků stabilní. Tato blízkost hor má však vliv i na klima a půdní charakteristiku – dochází k výrazným výkyvům počasí a půda má nižší schopnost zadržovat vodu.

Ačkoli se Prosečné nachází na severovýchodě u hranic, je stále velmi dobře dostupné – přibližně 2 hodiny od Prahy (130 km, převážně po dálnici) nebo 3 hodiny z Brna (245 km). Pro zahraniční cestující je nejvhodnější letiště Václava Havla v Praze, odkud vede dálnice D10 směrem na Hradec Králové.

Cíle zemědělské regenerace

Kromě agroturistiky je hlavním zaměřením farmy chov skotu a produkce masa. Rodina si maso sama zpracovává a díky kvalitě plemene Aberdeen Angus i poctivému zpracování se poptávka po jejich hovézím mase rychle rozšířila – jak lokálně, tak i z větší vzdálenosti. Za účelem splnění této poptávky rozšířili kapacitu stájí a začali využívat nové prodejní kanály: od přímého prodeje na farmě přes e-shop až po samoobslužné prodejní automaty ve městě Vrchlabí. Díky využití bioplynové stanice dokážou zpracovávat hnojivo od skotu a další organický materiál na bioplyn, který se následně přeměňuje na elektrickou energii. Vedlejší produkt – digestát – pak slouží jako hnojivo pro vlastní rostlinnou výrobu. Tento systém umožňuje značně zúžit výrobní cyklus a dosáhnout vysoké míry soběstačnosti: maso se vyrábí a spotřebovává lokálně, hnojivo zvířat je využito k produkci energie a hnojení, část plodin zase slouží jako krmivo pro dobytek i prodeji místním zákazníkům.

Zaměření na dobrou praxi

Vzhledem k typickému horskému počasí – vysokým srážkám a silnému větru – je půda náchylná k erozi a má nízkou schopnost zadržovat vodu. Silnější deště dříve často vedly k zaplavování polí, ničení úrody a občas i poškození farmářské infrastruktury. Pan Basař proto začal zavádět nové přístupy, které by zlepšily zdraví půdy a její schopnost zadržet vodu.

Jako velmi účinnou shledal metodu bezorebného zemědělství (no-till). Namísto klasické orby se plodiny vysévají přímo do půdy, která je zakrytá směsí osmi druhů krycích plodin, převážně různými luskovinami a ovsem.

Finanční aspekty zavádění regenerativní ch opatření – výzvy

Pro dosažení pozitivních účinků bezorebného hospodaření a krycích plodin bylo potřeba dvou let praxe, během kterých výnosy klesly. Po tomto období se však výnosy stabilizovaly a v září 2024 došlo ke zkoušce celého systému: oblast zasáhly neobvykle silné a vytrvalé deště. Zatímco v minulosti by i mírnější srážky znamenaly zaplavení polí, tentokrát půda veškerou vodu absorbovala. Výsledek překvapil nejen rodinu Basařových, ale i jejich sousedy.

Kategorizace, klíčová slova

Tato případová studie je příkladem bezorebného zemědělství a používání krycích plodin.

Bezorebné zemědělství, krycí plodiny, zdraví půdy, zadržování vody, eroze půdy, vysoké srážky, živiny v půdě, chov skotu, zpracování masa, bioplynová stanice

Výhody a nevýhody využívání bezorebného zemědělství a krycích plodin

Výhody	Zvýšené zdraví půdy, vyšší obsah živin v půdě.
	Zlepšená schopnost půdy zadržovat vodu.
	Snížená eroze půdy.
Nevýhody	Čekací období před nástupem pozitivních účinků.
	Možné období nižších výnosů na polích.
	Nutnost osvojit si jiné techniky nebo pořídit vybavení vhodné pro bezorebné hospodaření.

Poučení (Získané znalosti a potřebné dovednosti)

Znalosti	Znalost existujících regenerativních praktik a jejich vhodnosti pro konkrétní podmínky.
	Znalost, jak úspěšně provádět bezorebné zemědělství a výsev krycích plodin, a které konkrétní plodiny jsou jako krycí vhodné.
	Při instalaci bioplynové stanice je nutné počítat s dlouhým čekáním na státní povolení a se znalostí potřebných administrativních postupů.
Schopnosti	Efektivní využití krycích plodin.
	Naučit se být méně závislý na vnějších zdrojích, protože farma si může zajistit mnoho zdrojů sama.
	Efektivní využívání produktů doplňkové infrastruktury, jako je bioplynová stanice – např. napájení farmy elektřinou a využití vedlejších produktů, jako je digestát, jako hnojivo.

Odkazy a zdroje

- <https://www.farmabasarovi.cz/onas.php>
- <https://www.farmabasarovi.cz/aktuality.php>
- <https://www.asz.cz/clanek/10182/farma-basarovi-vitez-souteze-farma-roku-2022/>
- <https://www.agropress.cz/soutez-farma-roku-vyhrala-farma-basarovi-z-prosecne-na-trutnovsku/>
- <https://www.cysnews.cz/ostatni/jubilejni-20-titul-farma-roku-putuje-do-podkrkonosi/>
- <https://www.facebook.com/share/p/1FqJfTsgbH/>

Kontaktní údaje

Webová stránka

Farma Basarovi s.r.o.

Prosečné 53, 543 73 Prosečné, Czech Republic

+420 777 053 505

Regenerative Agricultural Practices for Environmental Rejuvenation and Sustainable Ecosystems on European Farms

Associazione
Sviluppo Rurale

enprojects

Asociace
soukromého
zemědělství ČR

www.regenerateproject.eu

Project number: 2024-1-CZ01-KA220-VET-000254669

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

